

Sponsring

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har den 6 mars 2001 beslutat att bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över allmänna motioner som rör sponsring.

Kulturutskottet yttrar sig i det följande över motionerna 2000/01:Sk640, 2000/01:Sk694 (delvis), 2000/01:Sk745, 2000/01:Kr345 yrkande 2, 2000/01:Kr346 yrkande 4, 2000/01:Kr537 yrkande 13 och 2000/01:Kr701 yrkande 3.

Utskottets överväganden

Motionerna

Sponsring av kultur

Motionärerna bakom motion Kr345 (kd) yrkande 2 anser att lagstiftningen måste ses över så att reglerna för sponsring av kultur blir mer tydliga och förutsägbara.

I motion Kr346 (fp) yrkande 4 begär motionärerna att regeringen lägger fram förslag om ändring av skattereglerna så att sponsring av kultur blir avdragsgillt till 100 %.

Motionärerna bakom motion Kr701 (mp) yrkande 3 anser att lagstiftningen förtydligas vad gäller skillnaden mellan idrottssponsring och kultursponsring.

Avdragsrätt för sponsring av kulturevenemang bör införas enligt motionären bakom motion Sk694 (m) i denna del.

Riksdagen bör, enligt motionären bakom motion Sk640 (m), besluta att sponsring av kultur skall likställas med sponsring av idrott och medföra samma möjligheter till avdrag.

Sponsring av idrott

I motion Kr537 (m) yrkande 13 anser motionärerna att regeringen snarast bör återkomma med förslag till tydligare regler vad gäller idrottssponsring.

Sponsring av ideella föreningar

Motionären bakom motion Sk745 (fp) anser att skattereglerna bör ändras så att sponsring av frivilligcentraler blir avdragsgillt.

Allmänt om sponsring

Vad som innefattas i begreppet sponsring är inte helt självklart.

I den skatterättsliga litteraturen (Robert Pahlsson: Sponsring, Avdragsrätt vid inkomstbeskattning, 2000) har man bl.a. förklarat begreppet på följande sätt: Oavsett hur en definition formuleras framstår det med hänsyn till normalt språkbruk som självklart att sponsringen syftar till att väcka positiva associationer i samband med det sponsrade företags namn och verksamhet och att härigenom gynnsamt påverka resultatutvecklingen.

Regeringsrätten har i en dom förra året uttalat att med sponsring förstås i regel att ett företag (sponsorn) lämnar ekonomiskt stöd till en verksamhet av idrottslig, kulturell eller annars allmännyttig natur.

Någon särskild lagreglering avseende sponsringsförhållanden finns inte. På skatteområdet gäller de grundläggande principerna för avdragsrätt för drift-

kostnader i näringsverksamhet. De lagrum som framför allt är av intresse är 9 kap. 2 § och 16 kap. 1 och 2 §§ inkomstskattelagen (IL) [tidigare 20 § kommunalskattelagen (KL)]. Enligt 16 kap. 1 § IL skall utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster dras av som kostnad (tidigare 20 § 1 st. KL). I 9 kap. 2 § sägs att utgifter för gåva inte får dras av (tidigare 20 § 2 st. KL). Dessa regler gäller såväl för sponsring av kultur som för sponsring av idrott och ideella föreningar.

Aktuella rättsfall

Regeringsrätten har den 10 april år 2000 avkunnat två domar av intresse rörande sponsring. Parterna var i det ena målet Riksskatteverket (RSV) och Pharmacia & Upjohn AB (Pharmacia), mål nummer 2677-1998, och i det andra RSV och Falcon AB, mål nummer 2982-1996.

I det förstnämnda målet yrkade RSV att Procordia AB (numera Pharmacia & Upjohn AB) inte skulle medges avdrag för sponsringsbidrag om drygt 3 miljoner kronor för inkomsttaxeringen 1992. Pharmacia hade ingått ett sponsringsavtal med Kungl. Teatern AB (numera Kungl. Operan AB) om att erlägga 9 miljoner kronor per kalenderår i fem år.

Regeringsrätten tog först ställning till om sponsorersättningen utgjorde en omkostnad för intäkternas förvärvande och bibehållande enligt lagrummet ovan. Regeringsrätten kom fram till att det i fråga om ett aktiebolag föreligger en klar presumtion för att dess utgifter uppfyller det i 20 § KL (som i stort motsvarar nuvarande bestämmelser i inkomstskattelagen) uppställda villkoret för avdragsrätt och att avdrag kan vägras med hänvisning till detta lagrum endast i det fall då det framstår som uppenbart att en utgift inte är ägnad att bidra till intäkternas förvärvande eller bibehållande. Regeringsrätten underkände således inte de yrkade avdragen på den grunden att sponsorersättningen inte utgjorde en omkostnad för intäkternas förvärvande eller bibehållande.

Nästa fråga som Regeringsrätten tog ställning till var om sponsorersättningen omfattades av förbudet mot avdrag för gåvor och därför trots allt inte var avdragsgillt. Regeringsrätten nämnde inledningsvis att det inte finns något för alla förhållanden enhetligt gåvobegrepp, men att alla former av gåvor ändå torde kännetecknas av att tre s.k. gåvorekvisit är uppfyllda. Dessa är förmögenhetsöverföring, frivillighet och gåvoavsikt. Av detta följer, enligt Regeringsrätten, att ingen gåva föreligger – och därmed inte heller förutsättning för tillämpning av avdragsförbudet – i de fall då mottagaren utfört motprestationer, och värdet av dessa svarar mot den lämnade ersättningen. Dessa motprestationer kan enligt Regeringsrätten vara av olika slag, både direkta tjänster, exempelvis exponering av reklam som mottagaren står för enligt ett med sponsorn träffat avtal, och tjänster som mer indirekt kommer sponsorn till godo.

Regeringsrätten konstaterade dels att bidrag som har karaktären av personalkostnad faller vid sidan av gåvobegreppet, dels att för sponsorerersättningar som kan anses avse representation gäller särskilda regler för avdragsrätt.

I fall där en direkt motprestation ges, i det aktuella målet i form av reklam- eller lokalkostnad, träffas enligt Regeringsrätten sponsorerersättningen inte av förbudet mot avdrag för gåvor. Inte heller träffas enligt Regeringsrätten ersättningen av förbudet mot avdrag för gåvor om ersättningen avser en verksamhet hos mottagaren som har ett sådant samband med sponsorns verksamhet att ersättningarna kan ses som indirekta omkostnader i denna.

Regeringsrätten ansåg att sponsorerersättningen i det aktuella målet inte träffades av förbudet mot avdrag för gåvor till den del den kunde hänföras till lokal-, representations-, personal- eller reklamkostnader. Den del av beloppen som mer allmänt stödde Operans verksamhet var däremot – med hänsyn till avsaknaden av anknytning mellan Procordias och Operans verksamheter – att anse som gåva.

Regeringsrätten uttalade slutligen att det inte var möjligt att med någon större grad av precision fastställa hur stor del av sponsorerersättningen som kunde anses belöpa sig på avdragsgilla respektive icke avdragsgilla utgifter och gjorde därför en skönsmässig uppskattning, varvid avdrag medgavs med hälften av det yrkade beloppet.

I det andra målet hade Falcon AB (Falcon), som sedan starten 1896 har pilgrimsfalken som symbol, yrkat avdrag med 100 000 kronor i egenskap av huvudsponsor för projektet Pilgrimsfalk. Projektet drevs av Svenska Naturskyddsföreningen i samarbete med Göteborgs Ornitologiska Förening i syfte att rädda pilgrimsfalken från utrotning. Enligt avtalet skulle Falcon i olika reklamsammanhang kunna visa på att företaget stöder projektet Pilgrimsfalk. Regeringsrätten uttalade att det förelåg en sådan anknytning mellan Falcons verksamhet och det av föreningarna bedrivna falkprojektet att Falcons bidrag till föreningarna inte träffas av avdragsförbudet för gåvor. Falcons talan bifölls.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat motioner rörande sponsring av kultur (senast i bet. 1999/2000:KrU9). Utskottet har då uttalat att sponsring kan vara ett värdefullt komplement till ordinarie finansiering av kulturverksamhet. Den kan t.ex. underlätta internationellt samarbete och kulturutbyte mellan institutioner och bidra till att institutioner kan genomföra satsningar utöver den ordinarie verksamheten. Utskottet har dock inte varit berett att i enlighet med motionsyrkandena förorda någon särskild reglering för sponsring. Riksdagen avslag motionsyrkandena.

Utskottet vill även nu framhålla betydelsen av sponsring såväl på kulturområdet som inom idrotten och annan ideell verksamhet. Det är enligt utskottet viktigt att företag betraktar sig som en del av det samhälle som de verkar i och att detta kan ta sig uttryck i sponsring till gagn för både företagen och den sponsrade verksamheten. Sponsring får dock självklart enligt utskottets uppfattning inte påverka verksamhetens mål, inriktning eller innehåll.

Utskottet konstaterar att det tidigare oklara rättsläget blivit tydligare i och med Regeringsrättens ovannämnda domar.

Dessförinnan saknades prejudikat avseende avdragsrätten vid sponsringsavtal vilka utformats med direkta och urskiljbara prestationer såväl från sponsorns som från den sponsrades sida. I Regeringsrättens dom beträffande Operan fastslås att i de fall då det föreligger en direkt motprestation i form av – som i målet – reklam- och lokalkostnader, vilka svarar mot värdet av den lämnade sponsorersättningen, träffas sponsorersättningen inte av förbudet mot avdrag för gåvor.

Inte heller träffas enligt Regeringsrättens domar sponsorersättningen av förbudet mot avdrag för gåvor, oavsett om någon direkt motprestation ges, om – som i Falconmålet – verksamheten hos mottagaren har ett sådant samband med sponsorns verksamhet att ersättningen kan ses som en indirekt omkostnad i denna.

Dessa klarlägganden från Regeringsrätten tydliggör enligt utskottets uppfattning till viss del regelverket för sponsring och bör därmed kunna undanröja den eventuella tveksamhet som finns hos sponsorer.

Utskottet anser det angeläget att aktuell information om rättsläget, så som det nu fastslagits genom Regeringsrättens domar, sprids till alla berörda i landet och att informationen ges i lättillgängliga former.

Utskottet förutsätter att regeringen noga följer den fortsatta rättsutvecklingen på sponsringsområdet och därvid även uppmärksammar om det skulle uppstå behov av en översyn av lagstiftningen.

Mot bakgrund av det anförda anser inte utskottet att lagstiftningen nu bör ses över och förtydligas, varför motionerna Kr345 (kd) yrkande 2, Kr537 (m) yrkande 13 och Kr701 (mp) yrkande 3 avstyrks.

Utskottet anser följaktligen inte heller att lagbestämmelserna skall ändras och avdragsrätten för sponsring utvidgas på det sätt som föreslås i motionerna Kr346 (fp) yrkande 4, Sk694 (delvis) och Sk745 (fp), varför de avstyrks.

För sponsring av kultur och idrott gäller samma regler, vilket innebär att samma bedömning skall gälla beträffande möjligheterna till avdrag. Utskottet avstyrker därmed även motion Sk640 (m).

Utskottet kommer att med stort intresse följa rättsutvecklingen på sponsringsområdet för att bl.a. se vilka konsekvenser som Regeringsrättens domar för med sig. Utskottet anser att mer erfarenhet av lagtillämpningen bör avvakta innan man åter överväger behovet av tydligare regler och om det visar sig att den konstnärliga friheten och konstnärernas oberoende inte kan hävdas vid sponsring.

Stockholm den 24 april 2001

På kulturutskottets vägnar

Inger Davidson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Inger Davidson (kd), Åke Gustavsson (s), Elisabeth Fleetwood (m), Annika Nilsson (s), Lennart Fridén (m), Eva Arvidsson (s), Jan Backman (m), Paavo Vallius (s), Lars Wegendal (s), Peter Pedersen (v), Dan Kihlström (kd), Ewa Larsson (mp), Birgitta Sellén (c), Lennart Kollmats (fp), Hillevi Larsson (s), Anne-Katrine Dunker (m) och Willy Söderdahl (v).

Avvikande mening

Inger Davidson (kd), Elisabeth Fleetwood (m), Lennart Fridén (m), Jan Backman (m), Dan Kihlström (kd), Ewa Larsson (mp), Lennart Kollmats (fp) och Anne-Katrine Dunker (m) anser:

Ett långsiktigt samarbete mellan kultur och näringsliv, som bygger på respekt och som självklart inte inskränker den konstnärliga friheten, kan enligt vår uppfattning ge vidgade möjligheter för kulturen både i form av bättre finanser och genom nya arbetsformer. Sponsring är också ett sätt att uppfylla det kulturpolitiska målet att nå nya grupper. Både det enskilda företags klimat och hela samhällsklimatet är beroende av ett rikt kulturliv. Att sponsra kulturverksamhet är också en möjlighet för företag att ta ökat samhällsansvar, något som bör uppmuntras. En mer omfattande kultursponsring förutsätter att reglerna är tydliga och förutsägbara. Vi anser att Regeringsrättens domar från april år 2000 rörande sponsring inte har tydliggjort vilka regler som gäller för sponsring. Det hävdas att de oklara reglerna leder till att de lokala skattemyndigheterna i dag gör egna tolkningar av avdragsrätten för sponsring och att detta leder till olika behandling i olika delar av landet. Oklara regler gör att företag är osäkra på vilka avdragsmöjligheter som gäller och därför inte vågar sponsra framför allt kulturverksamhet. Vi anser därför att en utredning bör tillsättas som ser över reglerna gällande sponsring för att göra dem tydligare.

Med hänvisning till det anförda bör skatteutskottet föreslå riksdagen att med bifall till motion Kr345 (kd) yrkande 2 samt med anledning av motionerna Kr537 (m) yrkande 13 och Kr701 (mp) yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna vad kulturutskottet anført om en översyn av reglerna som gäller sponsring.